

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.

**KOMENTARZ ZARZĄDU GRUPY LOTOS
DO WYNIKÓW ZA III KWARTAŁ 2008 ROKU**

Gdańsk, 13 listopada 2008 roku

SPIS TREŚCI

Spis Treści	2
1 Wprowadzenie	3
2 Petrobaltic i obszar wydobycia	4
3 Program 10+	5
4 Projekt PROSTA	7
5 Rafinerie Południowe (LOTOS Czechowice i LOTOS Jasło)	7
6 Informacje rynkowe i operacyjne	8
6.1 Rynek naftowy i paliwowy	8
6.2 Dane operacyjne	8
7 Komentarz do skonsolidowanych wyników Grupy Kapitałowej	9
7.1 Rachunek zysków i strat	9
7.2 Bilans	11
7.3 Przepływy pieniężne	12
8 Wynik operacyjny w podziale na obszary działalności	12
8.1 Obszar wydobywczy	13
8.2 Obszar rafineryjny (produkcja i handel hurtowy).....	14
8.3 Obszar detaliczny (sieć stacji paliw)	14
8.4 Obszar pozostałej działalności	14
9 Wpływ wyceny zapasów metodą LIFO	15

1 WPROWADZENIE

W III kwartale 2008 roku Zarząd Grupy LOTOS S.A. prowadził działania zmierzające do realizacji Strategii Grupy LOTOS do 2012 roku w podstawowych obszarach działalności Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.:

- Poszukiwań i wydobycia ropy naftowej.
- Rafinacji ropy i sprzedaży hurtowej produktów przerobu ropy naftowej.
- Sprzedaży detalicznej paliw.

W obszarze poszukiwań i wydobycia w III kwartale 2008 roku prowadzone było wydobycie ropy naftowej i gazu ze złóż B3 i B8. Całkowite wydobycie ropy naftowej wyniosło 61,1 tys. ton, a gazu łącznie 6.937 tys. m³.

W III kwartale 2008 roku w Petrobaltic realizowano prace związane m.in. z wierceniem B8 – Z1, eksploatacją złoża B8, eksploatacją złoża B3 oraz prace konserwacyjno – naprawcze.

W sierpniu sfinalizowano proces zakupu przez LOTOS E&P Norge 10% udziałów w koncesjach wydobywczych obejmujących złoża Yme na Morzu Północnym od Revus Energy poprzez spełnienie warunków zawieszających wykonanie umowy nabycia.

W III kwartale 2008 roku przerobiono 1.577,4 tys. ton ropy, co stanowiło 104,3% wykorzystania projektowych mocy wytwórczych rafinerii w Gdańsku. W III kwartale 2008 roku przerób ropy naftowej Ural wyniósł 1.379,4 tys. ton (87,4% w strukturze przerobu). Wielkość przerobu ropy Rozewie w rafinerii w Gdańsku kształtowała się w III kwartale 2008 roku na poziomie 20,4 tys. ton (1,3% w strukturze przerobu).

Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. sprzedała w III kwartale 2008 roku 371 tys. ton benzyn motorowych, 860 tys. ton oleju napędowego, 74 tys. ton lekkiego oleju opałowego, 58 tys. ton ciężkiego oleju opałowego, 122 tys. ton paliwa lotniczego, 307 tys. ton asfaltów i 238 tys. ton pozostałych produktów.

W III kwartale 2008 roku prace związane z Programem 10+ koncentrowały się na realizacji zawartych kontraktów wykonawczych, dalszej kontraktacji oraz organizacji finansowania Programu 10+.

W obszarze sprzedaży detalicznej, w III kwartale 2008 roku kontynuowane były działania zmierzające do budowy nowoczesnej, ogólnopolskiej sieci stacji paliw LOTOS, poprzez restrukturyzację sieci stacji i wdrażanie nowych produktów. Na koniec III kwartału 2008 roku liczba stacji własnych wzrosła do 137, liczba stacji partnerskich pozostała na poziomie 76, a liczba stacji patronackich wyniosła 138. Liczba podpisanych umów partnerskich wyniosła 88 umów.

W III kwartale 2008 roku średni poziom notowań ropy Brent (Dated Brent FOB) wyniósł 115,09 USD/bbl co stanowiło spadek w stosunku do II kwartału 2008 roku o 6,12 USD/bbl (5,1%) i wzrost w porównaniu do analogicznego okresu 2007 roku o 40,35 USD/bbl (54,0%). Średni poziom notowań ropy Ural CIF Rotterdam wyniósł 113,32 USD/bbl co stanowiło spadek w stosunku do II kwartału 2008 roku o 4,15 USD/bbl (3,5%) i wzrost w porównaniu do analogicznego okresu 2007 roku o 41,34 USD/bbl (57,4%).

Niższym cenom ropy naftowej w III kwartale 2008 roku w porównaniu z poprzednim kwartałem towarzyszył spadek dyferencjału z notowań Brent/Ural z 3,73 USD/bbl w II kwartale 2008 roku do 1,76 USD/bbl w III kwartale 2008 roku (52,8%). W stosunku do III kwartału 2007 roku dyferencjał z notowań Brent/Ural spadł o 1,00 USD/bbl (36,2%).

W III kwartale 2008 roku nastąpił wzrost średniego poziomu marży rafineryjnej w porównaniu do II kwartału 2008 roku o 16,0% do 9,15 USD/bbl. W stosunku do analogicznego okresu 2007 roku marża rafineryjna wzrosła o 3,66 USD/bbl t.j. o 66,7%.

Na wyniki finansowe Grupy LOTOS w III kwartale 2008 roku wpływ miały w szczególności: wysoka zmienność notowań ropy naftowej i produktów naftowych na rynkach światowych, spadek dyferencjału z notowań Brent/Ural, wzrost marży rafineryjnej, koszty tworzenia rezerw obowiązkowych paliw, wysoka zmienność kursu PLN w stosunku do USD oraz zawarte zabezpieczające transakcje finansowe.

W III kwartale 2008 roku skonsolidowane przychody ze sprzedaży Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS wyniosły 4.764,2 mln zł, zysk operacyjny wyniósł 39,2 mln zł, zysk netto z działalności kontynuowanej wyniósł -223,9 mln zł, a zysk netto akcjonariuszy jednostki dominującej wyniósł -237,9 mln zł. W stosunku do III kwartału 2007 roku przychody wzrosły o 35,0%, zysk operacyjny spadł o 84,7%, wynik netto z działalności kontynuowanej spadł do poziomu - 223,9 mln zł, a wynik netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej wyniósł - 237,9 mln zł.

2 PETROBALTIC I OBSZAR WYDOBYCIA

W segmencie poszukiwań i wydobycia w III kwartale 2008 roku prowadzono wydobycie ropy naftowej i gazu ze złóż B3 i B8. Całkowite wydobycie ropy naftowej wyniosło 61,1 tys. ton, a gazu 6.937 tys. m³. Całość wydobytej ropy naftowej została przesłana do rafinerii w Gdańsku, a wydobyty gaz po częściowym zagospodarowaniu – zużyciu przez urządzenia Morskiej Kopalni Ropy B3 oraz spalaniu na flarach platformy Petrobaltic (złoża B8) został przetransportowany rurociągiem do elektrociepłowni Energobaltic we Władysławowie. Sprzedaż ropy naftowej wydobytej przez Petrobaltic do Grupy LOTOS wyniosła 53,2 tys. ton, a wielkość przerobu ropy Rozewie kształtowała się w III kwartale 2008 roku na poziomie 39,2 tys. ton.

Do ważniejszych prac realizowanych w III kwartale 2008 roku w Petrobaltic zaliczyć należy:

- wiercenie B8 – Z1 i odnogi B8 – Z1 bis z platformy Petrobaltic,
- badania geochemiczne na strukturach B22, B101 i K1,
- eksploatację złoża B8 z użyciem platformy Petrobaltic,
- eksploatację złoża B3 wraz z zatłaczaniem wody do złoża z Morskiej Kopalni Ropy zlokalizowanej na platformie Baltic Beta,
- prace konserwacyjno – naprawcze na PG-1.

W dniu 29 sierpnia 2008 roku po spełnieniu się warunków zawieszających spółka LOTOS Exploration and Production Norge A.S. (LOTOS E&P Norge) dokonała zakupu od spółki Revus Energy 10% udziału w koncesjach wydobywczych PL316, 316B, 316CS i 316DS, obejmujących złoża Yme na Morzu Północnym. Wartość aktywów nabytych w wyniku tej transakcji wyniosła 368,2 mln NOK.

Transakcja została sfinansowana w oparciu o podniesienie kapitału LOTOS E&P Norge oraz pożyczkę udzieloną przez Petrobaltic S.A. w ramach następujących czynności:

- w dniu 26 sierpnia 2008 roku miało miejsce objęcie przez Petrobaltic S.A. 150 000 000 nowych akcji LOTOS E&P Norge za cenę 1 NOK/akcja równą cenie nominalnej, tj. łącznie za kwotę 150 mln NOK, oraz
- w dniu 26 sierpnia 2008 roku miało miejsce podpisanie umowy pożyczki, w ramach której Petrobaltic udzielił spółce LOTOS E&P Norge pożyczki w wysokości 50 mln USD do roku 2012.

Zasoby wydobywalne ropy naftowej złoża Yme odpowiadające dziesięcioprocentowemu udziałowi LOTOS E&P Norge oszacowane przez operatora (Talisman) wynoszą 6,8 mln

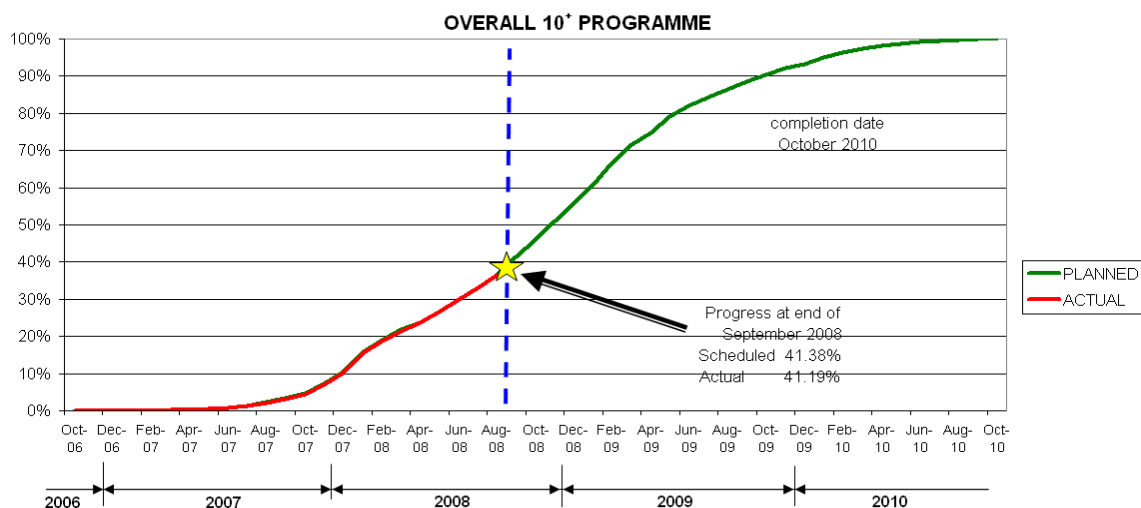
baryłek (ok. 900 tys. ton). Rozpoczęcie wydobywania ze złoża planowane jest na drugą połowę 2009 roku.

Ponadto, spółka LOTOS E&P Norge zawarła w dniu 26 sierpnia 2008 roku umowę dotyczącą nabycia 20% udziałów w koncesji poszukiwawczej PL455 dotyczącej obszaru 1.365 km², zlokalizowanego w południowej części norweskiego sektora Morza Północnego. LOTOS E&P Norge uzyskała 20% udział w licencji w zamian za pokrycie 40% spodziewanych kosztów ponoszonych przez firmę Noreco w związku z prowadzeniem badań sejsmicznych w ramach licencji PL455, czyli około 38 mln NOK (tj. 15,9 mln złotych wg średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 26 sierpnia 2008 roku).

3 PROGRAM 10+

Realizacja Programu 10+, największego projektu inwestycyjnego Grupy LOTOS, a zarazem kluczowego dla przyszłego wzrostu jej wartości, w III kwartale 2008 roku koncentrowała się na realizacji zawartych kontraktów wykonawczych, dalszej kontraktacji oraz organizacji finansowania.

Aktualny stopień zaawansowania prac realizowanych na poziomie planowanym w ramach Programu 10+ przedstawiono na poniższym wykresie.

Zgodnie z zapisami porozumienia wstępnego (EWA) na realizację instalacji ROSE podpisanego dnia 27 czerwca 2008 roku ze spółką Technip Italy SpA, do końca lipca 2008 roku wynegocjowano tekst kontraktu, który następnie został przekazany do analizy przez konsorcjum bankowe współfinansujące realizację Programu 10+. Ostatecznie, po uzyskaniu aprobaty instytucji finansujących, dnia 10 września 2008 roku podpisano kontrakt na projektowanie i dostawę (formuła EP) instalacji ROSE.

W zakresie hydroodsiarczania olejów napędowych HDS w III kwartale 2008 roku zakończone zostały roboty budowlane na kanałach kablowych i tacach oraz realizowano montaż dostarczanych aparatów, w tym transportowanego z Włoch, ważącego 713 ton reaktora. Realizowano prefabrykację i montaż rurociągów oraz prace przy zabezpieczeniach ogniowych konstrukcji estakad.

W przypadku destylacji ropy naftowej CDU/VDU w III kwartale 2008 roku kontynuowano roboty budowlane i w zakresie uzbrojenia podziemnego. Kontynuowano prace przy montażu

konstrukcji stalowych estakad wewnętrznych i etażerek. Realizowano dalsze dostawy kolejnych materiałów rurociągowych oraz rozpoczęto dostawy aparatów i urządzeń.

W odniesieniu do instalacji MHC (hydrokraking) kontynuowano przede wszystkim projektowanie techniczne. W III kwartale 2008 roku zamówiono większość aparatów i urządzeń oraz odbyły się pierwsze inspekcje odbiorowe reaktorów, które zostaną dostarczone i zamontowane w I półroczu 2009 roku. Otrzymano kolejne dostawy na plac budowy. Kontynuowane były prace fundamentowe oraz rozpoczęto wykonywanie rurociągów podziemnych.

W zakresie instalacji produkcji wodoru HGU poziom realizacji prac na koniec III kwartału 2008 przedstawiał się następująco: prace budowlane – 95%, konstrukcje stalowe – 74%, orurowania – 7%, montaż aparatów i urządzeń – 38%. W III kwartale 2008 roku rozpoczęto prace z zakresu branży elektrycznej i automatycznej. Ponadto, kontynuowano prace przy montażu konstrukcji pieca – reformera oraz zakończono montaż podstawowy estakad wewnętrznych oraz etażerek.

W ramach bloku aminowo – siarkowego KAS zakończono prace przy zabezpieczeniach p.poż. estakady kompleksu ARU/SWS/SRU/TGTU. Obecnie trwa montaż konstrukcji estakady głównej instalacji ARU i SWS. Trwa prefabrykacja warsztatowa rurociągów i rozpoczęty został ich montaż. W III kwartale 2008 roku realizowano dostawy i montaż aparatów oraz dostawy materiałów rurociągowych.

W obrębie instalacji pomocniczych i infrastruktury realizowano prace w zakresie: mediów i połączeń międzyobiektowych, zbiorników magazynowych oraz obiektów ogólnobudowlanych. Kontynuowano dostawy materiałów na systemy rurociągów na połączenia międzyobiektowe oraz roboty budowlane na nowych obiektach elektroenergetycznych. Kontynuowano prace na trasach kabli elektroenergetycznych HV. Podpisano umowę na realizację nowej instalacji kompleksu przygotowania wody procesowej oraz umowę na modernizację systemów sterowania obszaru interconnection oraz instalacji wodnych.

W zakresie budowy zbiorników magazynowych oraz rurociągu do portu, wykonane zostały fundamenty zbiorników stokażowych VR, VGO i benzyny do pirolizy i przystąpiono do montażu stalowych płaszczy zbiorników. Kontynuowano roboty fundamentowe zbiornika LPG oraz rozpoczęto dostawy rur i roboty antykorozyjne rurociągu do portu R7.

W zakresie obiektów ogólnobudowlanych obecnie trwają dalsze prace przy rozbudowie oczyszczalni ścieków, zakończono odbiory końcowe i próby ciśnieniowe systemów sieci podziemnych, trwa budowa fundamentów pod nowe estakady międzyobiektowe oraz kontynuowane są prace przy konstrukcji nowych estakad i rozbudowie istniejących. Trwają roboty betonowe i zbrojarskie na kompleksie nowych chłodni wentylatorowych (CWT) i rozpoczęto realizację rurociągu wody zdekarbonizowanej z CWT do stacji uzdatniania wody. Rozpoczęto prace budowlane na terenie Wydziału Wodnego, uruchomiono dostawy na potrzeby rozbudowy budynku elektrociepłowni, rozpoczęto przygotowania do prac budowlanych w zakresie systemu zrzutów.

Finansowanie Programu 10+

W sierpniu 2008 roku zakończono proces wypełniania tzw. warunków zawieszających (Conditions Precedent) niezbędnych do dokonania ciągnień długoterminowego kredytu na finansowanie realizacji Programu 10+ oraz kapitału obrotowego Grupy LOTOS S.A., na które umowę kredytową podpisano 27 czerwca 2008.

Dnia 19 sierpnia 2008 nastąpiło pierwsze ciągnięcie z transzy kredytu obrotowego, natomiast dnia 26 sierpnia – z transzy kredytu inwestycyjnego. Następnie zrealizowano jeszcze kilka ciągnień z tego kredytu. Kolejne ciągnięcia, ich terminy i kwoty, uzależnione były od bieżącej

sytuacji płatniczej Grupy LOTOS S.A. i skali wydatków związanych z realizacją Programu 10+. Ich realizacja przebiegała zgodnie ze złożonymi wnioskami.

We wrześniu 2008 roku uzyskano ostateczne potwierdzenie od Agenta transzy kredytu gwarantowanego przez SACE dotyczące spełnienia warunków zawieszających możliwość uruchomienia również tej transzy kredytu inwestycyjnego. Pierwsze ciągnięcie z tej transzy kredytu zrealizowano w październiku 2008 roku.

W III kwartale 2008 roku, kontynuowano i finalizowano prace związane z ustanawianiem zabezpieczeń spłaty kredytów na rzecz instytucji finansowych (m.in. zawiadomienia dotyczące cesji praw z nowych umów sprzedaży, umów hedgingowych, kontraktów EPC itp.). We wrześniu 2008 roku wpłynęło postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ o wpisaniu do rejestru zastawów, zastawu na zbiorze rzeczy i praw stanowiących rafinerię w Gdańsku, który jest jednym z zabezpieczeń dla kredytodawców Programu 10 +.

4 PROJEKT PROSTA

W III kwartale 2008 roku działania związane z rozwojem sieci detalicznej dystrybucji paliw, realizowane przez spółkę zależną LOTOS Paliwa, skupiły się na kontynuacji rozbudowy sieci stacji własnych oraz rozbudowie sieci stacji partnerskich.

W analizowanym okresie kontynuowane były następujące działania rozpoczęte w poprzednich kwartałach:

- w sierpniu 2008 roku oddano do użytku własną stację paliw w Szczecinie przy ul. Batalionów Chłopskich, a we wrześniu – w Bydgoszczy przy ul. Żwirki i Wigury oraz w Krakowie przy ul. Kapelanka,
- program partnerstwa handlowego „Rodzina LOTOS” powiększył się o stację w Lublinie; w tym samym czasie wyłączono z programu stację partnerską w Bielsku Podlaskim,
- sprzedaż Paliw Premium została wprowadzona na 33 stacjach partnerskich.

Na dzień 30 września 2008 roku sieć stacji paliw LOTOS składała się z 351 obiektów, z czego 137 stanowiły obiekty będące własnością LOTOS Paliwa (CODO), 76 stacji partnerskich (DOFO) i 138 stacji patronackich (DODO). Podpisano łącznie 88 umów franszysowych. Zgodnie z założeniami projektu PROSTA dotyczącymi przechodzenia stacji patronackich na inną platformę operacyjną, łączna liczba wysokomarżowych stacji własnych i franszysowych od I kwartału 2007 roku przewyższa liczbę stacji patronackich.

5 RAFINERIE POŁUDNIOWE (LOTOS CZECHOWICE I LOTOS JASŁO)

W III kwartale 2008 roku spółki LOTOS Czechowice i LOTOS Jasło prowadziły dalszą restrukturyzację w odniesieniu do zatrudnienia, działalności operacyjnej, organizacji i technologii oraz działania mające na celu rozwój zdolności wytwórczych, a także realizację nowych projektów angażujących niewykorzystywane dotąd aktywa.

Prowadzono również prace dotyczące wykorzystania aktywów (terminale, zbiorniki) Rafinerii Południowych w zintegrowanej logistyce paliwowej Grupy LOTOS.

LOTOS Park Technologiczny zgodnie z harmonogramem prowadził proces alokacji osobowej i majątkowej, zmierzający do zakończenia działalności operacyjnej spółki z końcem 2008 roku.

6 INFORMACJE RYNKOWE I OPERACYJNE

6.1 Rynek naftowy i paliwowy

W III kwartale 2008 roku średni poziom notowań ropy Brent (Dated Brent FOB) wyniósł 115,09 USD/bbl co stanowiło spadek w stosunku do II kwartału 2008 roku o 6,12 USD/bbl (5,1%) i wzrost w porównaniu do analogicznego okresu 2007 roku o 40,35 USD/bbl (54,0%).

Średni poziom notowań ropy Ural CIF Rotterdam wyniósł 113,32 USD/bbl co stanowiło spadek w stosunku do II kwartału 2008 roku o 4,15 USD/bbl (3,5%) i wzrost w porównaniu do analogicznego okresu 2007 roku o 41,34 USD/bbl (57,4%).

Niższym cenom ropy naftowej w III kwartale 2008 roku w porównaniu z poprzednim kwartałem towarzyszył spadek dyferencjału z notowań Brent/Ural z 3,73 USD/bbl w II kwartale 2008 roku do 1,76 USD/bbl w III kwartale 2008 roku (52,8%). W stosunku do III kwartału 2007 roku dyferencjał z notowań Brent/Ural spadł o 1,00 USD/bbl (36,2%).

W III kwartale 2008 roku nastąpił wzrost średniego poziomu marży rafineryjnej z notowań w porównaniu do II kwartału 2008 roku o 16,0% do 9,15 USD/bbl. W stosunku do analogicznego okresu 2007 roku marża rafineryjna wzrosła o 3,66 USD/bbl t.j. o 66,7%.

Średnia marża z notowań na benzynę w stosunku do II kwartału 2008 roku spadła o 4,28% do 139,31 USD/tonę a średnia marża z notowań oleju napędowego spadła o 16,53% do 225,64 USD/tonę. W porównaniu do analogicznego okresu 2007 roku średnia marża z notowań na benzynę spadła o 10,07%, a z notowań oleju napędowego wzrosła o 88,51%.

6.2 Dane operacyjne

W III kwartale 2008 roku przerobiono 1.577,4 tys. ton ropy, co stanowiło 104,3% wykorzystania projektowych mocy wytwórczych rafinerii w Gdańsku.

Przerób ropy Ural w rafinerii w Gdańsku wyniósł w okresie sprawozdawczym 1.379,4 tys. ton, co stanowiło 87,4% w strukturze przerobu. Na pozostałą ilość przerobionego surowca składały się: ropa Rozewie wydobywana przez Petrobaltic – 20,4 tys. ton (1,3% udziału w strukturze przerobu), ropa naftowa Volve – 175,1 tys. ton (11,1% udziału w strukturze przerobu), oraz kondensat ropy naftowej Sleipner – 2,5 tys. ton (0,2% udział w strukturze przerobu).

Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. sprzedała w III kwartale 2008 roku 371 tys. ton benzyn motorowych, 860 tys. ton oleju napędowego, 74 tys. ton lekkiego oleju opałowego, 58 tys. ton ciężkiego oleju opałowego, 122 tys. ton paliwa lotniczego, 307 tys. ton asfaltów i 238 tys. ton pozostałych produktów (101 tys. ton paliwa bunkrowego, 66 tys. ton LPG, 21 tys. ton olejów smarowych, 22 tys. ton olejów bazowych i 28 tys. ton pozostałych produktów rafineryjnych).

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. w III kwartale 2008 roku zwiększyło się w stosunku do II kwartału 2008 roku o 21 osoby, tj. do poziomu 4.864 osób. Wzrost ten spowodowany był zatrudnieniem nowych pracowników w związku ze zwiększeniem przewozów licencjonowanych w spółce LOTOS Kolej.

7 KOMENTARZ DO SKONSOLIDOWANYCH WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ

7.1 Rachunek zysków i strat

W III kwartale 2008 roku przychody ze sprzedaży Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. wyniosły 4.764,2 mln zł i wzrosły o 35,0% w stosunku do III kwartału 2007 roku, głównie na skutek wzrostu notowań cen ropy i produktów naftowych na rynkach światowych oraz większej masy sprzedanych produktów i towarów ropopochodnych. Średnia cena sprzedaży netto wzrosła o 25,4% z 1.872 zł/t w III kwartale 2007 roku do 2.347 zł/t w III kwartale bieżącego roku. Wolumen sprzedaży Grupy Kapitałowej wyniósł w III kwartale 2008 roku 2.029,9 tys. ton i wzrósł w porównaniu z okresem porównywalnym roku poprzedniego o 143,9 tys. ton, tj. 7,6%. W analizowanym kwartale nastąpił wzrost wolumenu sprzedaży głównie olejów napędowych, benzyn i reformatów, ciężkich olejów opałowych oraz gazów płynnych przy równoczesnym spadku masy sprzedaży asfaltów i komponentów asfaltowych, lekkich olejów opałowych, paliwa JET A-1, olejów bazowych oraz olejów smarowych.

Koszt własny sprzedaży w III kwartale 2008 roku wyniósł 4.451,5 mln zł i wzrósł w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 47,8%. Jednostkowy koszt własny wyniósł w III kwartale 2008 roku 2.193 zł/t, tj. o 37,3% więcej niż w III kwartale 2007 roku.

Wyższy wzrost jednostkowego kosztu własnego sprzedaży niż wzrost ceny netto sprzedanych produktów spowodował spadek zysku brutto ze sprzedaży w III kwartale 2008 roku w porównaniu z III kwartałem 2007 roku o 39,7% do poziomu 312,8 mln zł.

W III kwartale 2008 roku cracki dla średnich frakcji z przerobu ropy znacznie przekroczyły poziom cracków w analogicznym okresie ubiegłego roku. Średniokwartalna marża z notowań dla Diesla 10 wzrosła w III kwartale 2008 roku w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o 87,9%, a dla Paliwa JET o 104,5%. Średnia marża rafineryjna w III kwartale 2008 roku osiągnęła poziom 9,15 USD/bbl i była wyższa od marży w III kwartale 2007 roku wynoszącej 5,49 USD/bbl. Równocześnie w III kwartale 2008 roku notowania cen ropy i produktów naftowych miały malejący trend, co niekorzystnie wpłynęło na wyniki III kwartału.

W III kwartale 2008 roku wystąpiło gwałtowne osłabienie złotówki z 2,1194 zł/USD w dniu 30 czerwca 2008 roku do 2,3895 zł/USD w dniu 1 października 2008 roku.

Negatywny wpływ na wyniki III kwartału 2008 roku miał też wzrost wartości złotówki w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku. Średni kurs dolara w III kwartale 2008 roku był niższy o 0,56 zł/USD, tj. o 20,2% od średniego kursu USD w III kwartale 2007 roku.

Koszty sprzedaży wygenerowane przez Grupę Kapitałową Grupy LOTOS S.A. w III kwartale 2008 roku osiągnęły poziom 187,1 mln zł, tj. o 6,1% wyższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, głównie w związku ze wzrostem wolumenu sprzedaży i zmienioną strukturą sprzedaży. Koszty ogólnego zarządu pozostały na poziomie bardzo zbliżonym do poziomu III kwartału 2007 roku i wyniosły 78,0 mln zł.

Mimo bardzo niekorzystnych warunków makroekonomicznych związanych z niespotykanym dotąd tempem spadku wartości złotówki w III kwartale 2008 roku Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. wykazała zysk operacyjny w wysokości 39,2 mln zł.

Saldo na działalności finansowej w analizowanym okresie 2008 roku było ujemne, wyniosło -319,1 mln zł i było związane z transakcjami zabezpieczającymi ryzyko rynkowe dotyczące marży rafineryjnej i kursów walutowych, związane z realizacją Programu 10+, jak również z ujemnym różnic kursowym z przeszacowania kredytów, które w okresie III kwartału 2008 roku wyniosły -83,4 mln zł.

Nadwyżka dodatniego rozliczenia instrumentów pochodnych odniesiona w przychody finansowe I półrocza została w III kwartale obniżona o odniesiony w przychody finansowe efekt ujemnego rozliczenia transakcji zabezpieczających w wysokości -175,4 mln zł, w tym: z tytułu transakcji forward zabezpieczających poziom kursów walutowych w kwocie -93,5 mln zł oraz z tytułu rozliczenia transakcji zabezpieczających poziom marży rafinerijnej (full barrel swap) w kwocie -84,3 mln zł. Na koniec września 2008 roku nadwyżka dodatniego rozliczenia instrumentów pochodnych odniesiona w przychody finansowe wyniosła 78,1 mln zł.

Efekt wyceny otwartych (nierozliczonych) transakcji terminowych na koniec września 2008 roku przypisany został w koszty finansowe w wysokości 184,2 mln zł. Efekt wyceny instrumentów finansowych odniesiony w koszty finansowe III kwartału spowodował zwiększenie kosztów finansowych o 105,7 mln zł w tym: z tytułu transakcji forward zabezpieczających poziom kursów walutowych w kwocie 70,0 mln zł, z tytułu transakcji zabezpieczających poziom marży rafinerijnej (full barrel swap) w kwocie 27,4 mln zł, z tytułu kontraktów futures zabezpieczających ceny uprawnień do emisji CO2 w kwocie 9,3 mln zł oraz transakcjach SWAP i FRA zabezpieczających poziom stopy procentowej w kwocie 2,7 mln zł.

Szczegóły dotyczące otwartych transakcji terminowych przedstawiono w tabelach poniżej.

Tabela 1 Wykaz transakcji zabezpieczających poziom marży rafinerijnej (full barrel swap) na dzień 30 września 2008 roku

Okres		IV kw. 2008	I kw. 2009	II kw. 2009	III kw. 2009
Wolumen (bbl)		7.247.700	3.000.999	1.001.001	3.000.999
Produkt/ Surowiec	Indeks	Średnioważona struktura baryłki			
Benzyna	Gasoline 95r 10ppm NWE barge (Argus)	27,00%	36,00%	26,00%	25,67%
Paliwo lotnicze	Jet Cargoes CIF NWE / ARA (Platts)	10,00%	8,00%	9,00%	10,95%
Olej napędowy	10 PPM Cargoes CIF NWE / ARA (Platts)	33,00%	30,00%	39,00%	43,57%
Lekki olej opałowy	Gasoil .1 Cargoes CIF NWE / ARA (Platts)	11,00%	8,00%	4,00%	1,22%
Ciężki olej opałowy	1 PCT Cargoes FOB NEW (Platts)	0%	0%	0%	0,08%
Ciężki olej opałowy	3.5 PCT Barges FOB Rotterdam (Platts)	19,00%	18,00%	22,00%	18,52%
Ropa	Brent (Dtd) (Platts)	-100,00%	-100,00%	-100,00%	-100%
Przedział poziomów marży w transakcjach (USD/bbl)		8,6-13,2	7,6-10,3	10,0-11,6	12,4-14,3

Źródło: Grupa LOTOS

Tabela 2 Wykaz transakcji terminowych zabezpieczających poziom kursów walutowych na dzień 30 września 2008 roku

Para walut	Instrument	Wolumen	Przedział kursu
Kurs EUR/USD	Forward	270.190.000 EUR	1,3877 - 1,5715
Kursy EUR/PLN	Forward	-38.000.000 EUR	3,4214 - 3,4214
Kursy USD/PLN	Forward	-202.450.000 USD	2,0465 - 2,4817
Kurs EUR/USD	Opcja	210.000.000 EUR	1,5900 – 1,5900

Źródło: Grupa LOTOS

Tabela 3 Wykaz transakcji terminowych zabezpieczających poziom stopy procentowej na dzień 30 września 2008 roku

Instrument	Data początkowa	Data końcowa	Nominal	Przedział stopy procentowej	Stopa referencyjna
FRA	15.10.2008	15.01.2009	200.000.000 USD	2,2% - 2,245%	LIBOR 3M
IRS	od 15.10.2008 do 15.07.2009	od 30.06.2011 do 15.01.2013	880.000.000 USD	3,442% -4,33%	LIBOR 6M

Źródło: Grupa LOTOS

Zysk netto z działalności kontynuowanej za 9 miesięcy 2008 roku wyniósł 477,9 mln zł, tj. o 13,5% mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku mimo bardzo niekorzystnych warunków makroekonomicznych, które przyczyniły się do straty netto na poziomie -223,9 mln zł w III kwartale 2008 roku.

7.2 Bilans

Na dzień 30 września 2008 roku suma bilansowa Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. wyniosła 12.894,5 mln zł, co oznacza wzrost w ciągu 9 miesięcy 2008 roku o 3.174,1 mln zł. Spowodowane to zostało przede wszystkim wzrostem stanu aktywów trwałych związanych z realizacją Programu 10+ oraz z zakupem udziału w koncesjach wydobywczych obejmujących złoża Yme na Morzu Północnym o 1.830,5 mln zł, stanu rzeczowych aktywów trwałych (+1.366,3 mln zł) oraz zaliczek na środki trwałe w budowie (+474,2 mln zł). W analizowanym okresie wzrósł również o 787,4 mln zł poziom zapasów na skutek wzrostu wymaganej Ustawą masy zapasów obowiązkowych oraz w związku ze wzrostem cen ropy i produktów naftowych w okresie IV kwartał 2007 roku - III kwartał 2008 roku. W związku ze wzrostem cen produktów podwyższony został również o 410,1 mln zł stan należności z tytułu dostaw i innych. W analizowanym okresie nastąpił wzrost stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o 144,1 mln zł do poziomu 1.069,1 mln zł.

Stan kapitałów własnych na dzień 30 września 2008 roku wyniósł 6.623,5 mln zł, tj. wzrost o 472,6 mln zł w okresie 9 miesięcy 2008 roku, w związku ze wzrostem o 428,1 mln zł zysków zatrzymanych oraz wzrostem o 47,1 mln zł kapitału własnego akcjonariuszy mniejszościowych.

Stan zobowiązań długoterminowych w okresie 9 miesięcy 2008 roku uległ wzrostowi o 961,6 mln zł, na skutek wzrostu poziomu kredytów i pożyczek długoterminowych związanych przede wszystkim z Programem 10+. Poziom zobowiązań długoterminowych wyniósł na koniec września 2008 roku 2.177,2 mln zł, w tym stan oprocentowanych kredytów i pożyczek wyniósł 1.822,0 mln zł. Na dzień 30 września 2008 roku kredyt inwestycyjny wykorzystany był przez Grupę LOTOS S.A. w kwocie 245 mln USD natomiast na dzień publikacji raportu za III kwartał 2008 roku kredyt wykorzystany jest w kwocie 433 mln USD.

Stan zobowiązań krótkoterminowych wyniósł na koniec III kwartału 2008 roku 4.093,7 mln zł i wzrósł w okresie 9 miesięcy 2008 roku o 1.739,9 mln zł, tj. o 73,9% przede wszystkim na skutek wzrostu stanu krótkoterminowych kredytów i pożyczek związanych z Programem 10+ oraz stanu zobowiązań związanych z wyższymi cenami surowców. Poziom kredytów i pożyczek krótkoterminowych w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. w okresie 9 miesięcy 2008 roku wzrósł o 893,2 mln zł i wyniósł na dzień 30 września 2008 roku 1.410,4 mln zł. Kredyt na finansowanie kapitału obrotowego został udzielony Grupie LOTOS S.A. w formie kredytów w rachunkach bieżących i jest wykorzystywany przez Spółkę w miarę zapotrzebowania na kapitał obrotowy.

7.3 Przepływy pieniężne

Stan środków pieniężnych w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na koniec III kwartału 2008 roku wyniósł 130,7 mln zł i obniżył się w porównaniu do stanu na koniec III kwartału 2007 roku o 156,4 mln zł.

Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły w III kwartale 2008 roku 23,3 mln zł, tj. o 14,1 mln zł więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Na zwiększenie przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej w III kwartale 2008 roku wpłynęły przede wszystkim: zwiększenie stanu zobowiązań o 334,2 mln zł, korekty wynikające z rozliczenia instrumentów finansowych na poziomie 148,2 mln zł, ujemne przepływy z działalności inwestycyjnej w wysokości 127,4 mln zł, ujemny wpływ różnic kursowych w kwocie 98,6 mln zł oraz amortyzacja na poziomie 79,0 mln zł. Do głównych czynników zmniejszających wartość przepływów operacyjnych w analizowanym okresie należą: strata netto na poziomie 223,9 mln zł, zwiększenie stanu zapasów o 304,2 mln zł, ujemne saldo między podatkiem bieżącym a zapłaconym w wysokości 154,4 mln zł oraz zwiększenie stanu należności o 88,6 mln zł.

Saldo przepływów środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w III kwartale 2008 roku wyniosło -673,2 mln zł i w porównaniu z saldem przepływów w III kwartale 2007 roku, było niższe o 492,7 mln zł. Ujemne saldo przepływów środków pieniężnych w III kwartale 2008 roku związane jest przede wszystkim z wydatkami na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych na poziomie 538,5 mln zł oraz wydatkami z tytułu zaliczek na środki trwałe w budowie w kwocie 154,7 mln zł.

W III kwartale 2008 roku saldo przepływów środków pieniężnych z działalności finansowej w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. wyniosło 458,2 mln zł, co przy ujemnym saldzie w III kwartale roku poprzedniego wynoszącym -19,8 mln zł oznacza wzrost o 478,0 mln zł. Związany on jest z większymi, w porównaniu z III kwartałem roku ubiegłego o 650,9 mln zł, wpływami z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek zmniejszonymi o korekty z tytułu rozliczenia instrumentów finansowych na poziomie 148,2 mln zł.

8 WYNIK OPERACYJNY W PODZIALE NA OBSZARY DZIAŁALNOŚCI

Działalność operacyjna Grupy LOTOS podzielona została na cztery obszary: wydobywczy, produkcji i handlu, sieci stacji paliw oraz pozostałej działalności. Szczegółowy opis obszarów przedstawiony został w Komentarzu Zarządu do wyników Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS za I kwartał 2006 roku.

Przychody ze sprzedaży oraz koszty operacyjne poszczególnych obszarów przedstawione zostały przed dokonaniem wyłączeń między poszczególnymi obszarami.

Korekty dotyczące wyników na transakcjach wewnątrzgrupowych zostały odpowiednio przypisane do obszaru będącego stroną sprzedającą w danej transakcji.

Tabela 4 Wynik operacyjny za I-III kwartały w podziale na obszary działalności

mln zł	Obszary							
	wydobywczy		produkcji i handlu		sieci stacji paliw		pozostałej działalności	
	I-III kw. 2008	I-III kw. 2007	I-III kw. 2008	I-III kw. 2007	I-III kw. 2008	I-III kw. 2007	I-III kw. 2008	I-III kw. 2007
Przychody ze sprzedaży	324	223	11 338	9 000	1 207	898	361	332
<i>Sprzedaż między obszarami</i>	319	201	38	794	2	1	327	312
<i>Sprzedaż zewnętrzna</i>	5	22	11 300	8 206	1 205	897	34	20
Koszty operacyjne	-159	-140	-10 942	-8 540	-1 218	-921	-339	-311
Korekty konsolidacyjne	-50	24	1	-	-	-1	-4	-4
Zysk operacyjny	115	107	397	460	-11	-24	18	17
Amortyzacja	37	36	160	162	30	23	9	6
EBITDA	152	143	557	622	19	-1	27	23

Źródło: Grupa LOTOS

Tabela 5 Wynik operacyjny za III kwartał w podziale na obszary działalności

mln zł	Obszary							
	wydobywczy		produkcji i handlu		sieci stacji paliw		pozostałej działalności	
	III kw. 2008	III kw. 2007	III kw. 2008	III kw. 2007	III kw. 2008	III kw. 2007	III kw. 2008	III kw. 2007
Przychody ze sprzedaży	95	90	4 315	3 457	452	361	129	122
<i>Sprzedaż między obszarami</i>	93	80	12	306	2	-	119	114
<i>Sprzedaż zewnętrzna</i>	2	10	4 303	3 151	450	361	10	8
Koszty operacyjne	-54	-60	-4 321	-3 243	-447	-366	-113	-115
Korekty konsolidacyjne	-16	15	1	1	-	-4	-2	-2
Zysk operacyjny	25	45	-5	215	5	-9	14	5
Amortyzacja	12	12	53	55	11	8	3	2
EBITDA	37	57	48	270	16	-1	17	7

Źródło: Grupa LOTOS

8.1 Obszar wydobywczy

Przychody obszaru wydobywczego w III kwartale 2008 roku wyniosły 95 mln zł. Po uwzględnieniu kosztów operacyjnych, które wyniosły 54 mln zł oraz korekt, wynik operacyjny ukształtował się na poziomie 25 mln zł, a wynik operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA) wyniósł 37 mln zł. W analogicznym okresie roku 2007 wynik operacyjny wyniósł 45 mln zł, a powiększony o amortyzację 57 mln zł.

Na wynik operacyjny obszaru wydobywczego wpływ miały: wielkość przerobu ropy Rozewie w grupie kapitałowej, która kształtowała się w III kwartale 2008 roku na poziomie 39,2 tys. ton wobec sprzedaży ropy Rozewie przez Petrobaltic do Grupy LOTOS na poziomie 53,2 tys. ton oraz wobec wydobycia ropy naftowej przez Petrobaltic wynoszącego 61,1 tys. ton, mniejsze przychody zewnętrzne obszaru oraz ujemny wynik operacyjny na działalności LOTOS E&P Norge A.S.

8.2 Obszar rafineryjny (produkcja i handel hurtowy)

Przychody ze sprzedaży obszaru rafineryjnego w III kwartale 2008 roku wyniosły 4.315 mln zł, wynik operacyjny obszaru wyniósł -5 mln zł, a wynik operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA) wyniósł 48 mln zł. W analogicznym okresie roku 2007 wynik operacyjny wyniósł 215 mln zł, a powiększony o amortyzację 270 mln zł.

Rentowność EBITDA segmentu rafineryjnego w III kwartale 2008 roku wyniosła 1,1% a rentowność operacyjna wyniosła 0,1%.

Na wynik operacyjny obszaru rafineryjnego w III kwartale 2008 roku istotny wpływ miały warunki rynkowe, a w szczególności wysoka zmienność kursów walutowych. Kurs USD/PLN wahał się przedziale między 2,02 a 2,45 i na koniec kwartału wyniósł 2,37. Średni kurs USD/PLN w III kwartale wyniósł 2,20 i oznacza to wzrost o 0,9% w porównaniu do II kwartału 2008 roku. Efektem dużej dynamiki kursów walutowych było ujemne oddziaływanie różnic kursowych na wynik operacyjny omawianego obszaru, związanych z cyklem rozliczania płatności za ropę naftową. Ponadto, w III kwartale 2008 roku w porównaniu do II kwartału 2008 roku nastąpił spadek średniego poziomu notowań ropy Dated Brent FOB o 5,1% oraz ropy Ural CIF Rotterdam o 3,5%, wzrost marży rafineryjnej o 16,0% oraz spadek dyferencjału Brent/Ural o 52,8%. W porównaniu do III kwartału 2007 roku średni poziom notowań ropy Dated Brent FOB wzrósł o 54,0%, ropy Ural CIF Rotterdam o 57,4%, marża rafineryjna z notowań wzrosła o 66,7% do 9,15 USD/bbl, natomiast dyferencjał Brent/Ural spadł o 36,2% do 1,76 USD/bbl.

8.3 Obszar detaliczny (sieć stacji paliw)

Przychody ze sprzedaży obszaru detalicznego w III kwartale 2008 roku wzrosły w porównaniu do analogicznego okresu roku 2007 o 91 mln zł i wyniosły 452 mln zł, wynik operacyjny obszaru wyniósł 5 mln zł, a wynik operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA) wyniósł 16 mln zł. W analogicznym okresie roku 2007 wynik operacyjny wyniósł -9 mln zł, a powiększony o amortyzację -1 mln zł.

W III kwartale 2008 roku marże detaliczne wzrosły o 18,6% w stosunku do II kwartału 2008 roku, natomiast w stosunku do III kwartału 2007 roku wzrosły o 23,5%.

Obok czynników rynkowych na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej w III kwartale 2008 roku wygenerowane przez obszar detaliczny wpływ miała restrukturyzacja i optymalizacja struktury sieci stacji, wprowadzenie do sprzedaży paliw premium oraz uzyskanie pozytywnych efektów wynikających z funkcjonowania stacji w ramach jednej zintegrowanej sieci.

Na koniec III kwartału 2008 roku liczba stacji własnych wyniosła 137 (wzrost o trzy stacje w stosunku do II kwartału 2008 roku), liczba stacji partnerskich wyniosła 76 (niezmieniona liczba stacji), a liczba stacji patronackich – 138 (niezmieniona liczba stacji). Liczba podpisanych umów partnerskich wyniosła 88 umów.

8.4 Obszar pozostałej działalności

W III kwartale 2008 roku przychody ze sprzedaży w obszarze pozostałej działalności wyniosły 129 mln zł, wynik operacyjny obszaru wyniósł 14 mln zł, a wynik operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA) wyniósł 17 mln zł. W analogicznym okresie roku 2007 wynik operacyjny wyniósł 5 mln zł, a powiększony o amortyzację 7 mln zł.

9 WPLYW WYCENY ZAPASÓW METODĄ LIFO

Grupa LOTOS podaje do wiadomości informację na temat wpływu wyceny zapasów metodą LIFO („ostatnie przyszło – pierwsze wyszło”) na skonsolidowane wyniki finansowe Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS w III kwartale 2008 roku.

Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS, zgodnie z przyjętymi zasadami wyceny zapasów, stosuje do wyceny rozchodu zapasów metodę średniej ważonej ceny nabycia. Stosowanie takiej metody wyceny zapasów powoduje opóźnienie przenoszenia efektów zmiany cen ropy w stosunku do cen wyrobów gotowych. W związku z powyższym, wzrostowa tendencja cen ropy na rynkach światowych wpływa pozytywnie, a tendencja spadkowa wpływa negatywnie na osiągane wyniki finansowe. Zysk operacyjny uwzględniający powyższą metodę wyceny zapasów zaprezentowano w tabeli w pozycji nr 1.

Wpływ zastosowania metody LIFO do wyceny zapasów został zaprezentowany w pozycji nr 2, a skonsolidowany zysk operacyjny Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS za III kwartał 2008 roku (wraz z danymi porównywalnymi za III kwartał 2007 roku) uwzględniający szacunek wpływu wyceny zapasów metodą LIFO zaprezentowano w tabeli w pozycji 3.

Tabela 6 Wpływ wyceny zapasów na wynik operacyjny

<i>l.p.</i>	<i>mln zł</i>	<i>III kw.</i> <i>2008</i>	<i>III kw.</i> <i>2007</i>	<i>Zmiana</i>	<i>I-III kw.</i> <i>2008</i>	<i>I-III kw.</i> <i>2007</i>	<i>Zmiana</i>
1.	Zysk operacyjny	39,2	256,5	-84,7%	519,6	560,3	-7,3%
2.	Efekt LIFO	-24,1	-107,6	-77,6%	-281,2	-235,1	19,6%
3.	Zysk operacyjny wg LIFO	15,0	148,9	-89,9%	238,4	325,2	-26,7%

Zródło: Grupa LOTOS

W III kwartale 2008 roku wpływ wyceny zapasów spowodował wzrost wyniku operacyjnego o 24,1 mln zł w porównaniu do wzrostu wyniku operacyjnego o 107,6 mln zł w III kwartale 2007 roku. W przypadku zastosowania metody wyceny zapasów LIFO zysk operacyjny wyniósłby 15,0 mln zł w III kwartale 2008 roku i 148,9 mln zł w III kwartale 2007 roku.

W ujęciu narastającym w I-III 2008 roku wpływ wyceny zapasów spowodował wzrost wyniku operacyjnego o 281,2 mln zł w porównaniu do wzrostu wyniku operacyjnego o 235,1 mln zł w I-III kwartale 2007 roku. W przypadku zastosowania metody wyceny zapasów LIFO zysk operacyjny wyniósłby 238,4 mln zł w I-III kwartale 2008 roku i 325,2 mln zł w I-III kwartale 2007 roku.

Przy ustalaniu zysku operacyjnego Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS za III kwartał 2008 roku (wraz z danymi porównywalnymi za III kwartał 2007 roku) uwzględniającego szacunek wpływu wyceny zapasów metodą LIFO przyjęto założenia opisane w raporcie bieżącym nr 29/2006.